

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kele Csaba ügyvéd által képviselt felperes neve felperesnek a dr. Nagy Éva Kamilla Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. március 10. napján kelt 19.G.41.261/2010/110. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes véglegesen fenntartott keresetében az alperest szerződésszegéssel okozott kár címén 148.332 euró és 2007. január 15. napjától a régi Ptk. 301/A. §-ában meghatározott mértékű késedelmi kamatai és perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Keresetének ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy az alperes mint fővállalkozó kárt okozott azzal, hogy a vállalkozási szerződés teljesítéséhez szükséges munkaterületet a tervezett 2006. március 18-a helyett 2007. január 15-én adta át a részére. A késedelemmel összefüggésben keletkezett kárigényét, az egyes kártételeket 14 pontban határozta meg. Az 1. pontban az állványzatra jutó finanszírozással kapcsolatos igényét 9.742 euróban, a 2. pontban a felrakó gépre jutó finanszírozással kapcsolatos igényét 20.458 euróban, a 3. pont szerint a konténerekre jutó finanszírozási igényét 32.894 euróban, a 4. pontban a felrakó gépek számlával igazolt többlettárolási költségét 21.718 euróban, az 5. pont szerinti többlet projektvezetés költségét 22.200 euróban, a 6. pontban a többlet adminisztráció költségét 2.223 euróban, a 7. pont szerinti többletmunka költségét 6.067 euróban, a 8. pont alapján a többletmunkához kapcsolódó repülőjegy- és szállásköltséget 1.357 euróban, a 9. pontban a projekt előkészítésével és helyszíni ellenőrzésével kapcsolatban felmerült költségét 2.955 + 7.198 euróban, a 10. pontban a felrakó gépeket gyártó **D...** céggel kapcsolatos szervezési költséget 3.200 euróban, a 11. pontban a **D...** cégnél történő ellenőrzéssel kapcsolatos utazási- és szállásköltségeket 664 euróban, a 12. pontban a ... Gépipari Kft. alvállalkozó munkaszervezési többlet költségét 15.584 euróban, a 13. pontban a jogi tanácsadás költségét 470 euróban, míg a 14. pontban a kárigény kimunkálásának költségét 1.600 euróban határozta meg. Az 1-2. pontban megjelölt kárát azzal indokolta, hogy az alperes késedelmére tekintettel az eredeti ütemezéshez képest később kapta meg a megrendelő MNB-től a vállalkozói díját, így a pénzügyi hátrányt az elmaradt bevételre számított kamatban, mértékét az EURIBOR + 2%-ban, 5,294%-ban határozta meg. A 3. pont szerinti kárigényét hasonlóan jelölte meg, de azzal is érvelt, hogy a konténerek későbbi szállítási időpontjáig a nyersanyag árakban 15%-os emelkedés következett be. A 4. számú kárigény körében azt adta elő, hogy a felrakó gépeket csak az állványzat készre szerelése után lehetett beépíteni, így azokat a **D...**

gyártó cég tárolta többlettárolási költség ellenében. Az 5. pont szerinti kárigényét a M... Kft.-vel projektvezetésre kötött szerződése alapján 100 euró/óradíjjal számított, a késedelem miatti egyeztetésekkel felmerült, míg a 6. pontban az ehhez kapcsolódó többlet adminisztrációs feladatok költségében határozta meg, a 7. pontban pedig a már elvégzett, de a kivitelezés csúszása miatt újból elvégzendő munkák többletköltségét érvényesítette. A 8-11. pontban a késedelem miatti folyamatos egyeztetésekkel felmerült utazási, szervezési költségeit, a 12. pontban pedig a ... Gépipari Kft. alvállalkozónak az időpontok módosítása miatt emelt többletköltségét igényelte. A 13. és 14. pont szerinti kárigénye az egyeztetések során a jogi tanácsadással és a kárigény bizonylatokkal igazolt kimunkálásával felmerült költségeit tartalmazta.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a módosított kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a kereset nem kellően kimunkált, az előadott tényállás, az okozati összefüggés és a konkrét kártételek felmerülte és összegezésük tekintetében hiányos. Kifogásolta, hogy a felperes kimutatást, a teljesítést igazoló bizonylatot nem csatolt, a 4. pont kapcsán arra hivatkozott, hogy a 2006. február 24. napján közösen felvett jegyzőkönyv (A/4) szerint sürgős volt a felrakó gépek gyártó cégnél tárolása, mivel azok helyszínen történő tárolásában állapodtak meg. A 7. pont szerinti kárigény tekintetében pedig a felperes és az MNB között 2007. július 10-én kelt vállalkozási szerződés módosításra hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest 1.000.000 forint perköltség megfizetésére az alperes javára azzal, hogy az ezt meghaladóan felmerült költségeket a felek maguk viselik.

Az ítéletben tényként állapította meg, hogy a felperes mint vállalkozó és a Magyar Nemzeti Bank mint megrendelő között 2005. július 11. napján vállalkozási szerződés jött létre az MNB új Logisztikai Központja értéktárolási tevékenységének megfelelő értéktári technológia kivitelezésére, tervezésére, szervizelésére, karbantartási és javítási munkálatai elvégzésére. A Magyar Nemzeti Bank az alperessel ezt megelőzően 2005. május 6. napján fővállalkozási szerződést kötött, amelyben az új logisztikai központ létrehozását és a projekt kulcsrakész megvalósítását az alperestől mint fővállalkozótól rendelte meg. 2005. július 11. napján a peres felek és a megrendelő között együttműködési keretmegállapodás jött létre, ami a vállalkozási szerződés 13. számú mellékletét képezte és rögzítette, hogy a projekt megvalósítása során kötelesek szorosan együttműködni, az alperes mint fővállalkozó köteles ennek kapcsán a vállalkozók, így a felperes részére a munkaterületet és egyéb feltételeket biztosítani. A felperes és az MNB közötti vállalkozási szerződés 16. számú melléklete tartalmazta a megvalósítási ütemtervet, amely az egyes munkafázisok időtartamát és konkrét időpontját határozza meg. A szerződés szerint a vállalkozó az ütemtervnek megfelelően a megrendelő teljesítésigazolása birtokában részszámlákat állíthat ki, amit a megrendelő 15 banki napon belül köteles teljesíteni. A fizetési feltételekben rögzítették, hogy a megrendelő az ütemterv szerint leszállított és ellenőrzött anyag, gép és berendezés ellenértékének 30%-át a szállításokat követően, további 50%-ot a szerelést és beszerelést, valamint a sikeres próbaüzemet, míg a fennmaradó 20%-ot az átadási napot követően köteles teljesíteni. A szerződésben meghatározott ütemtervhez képest a kivitelezés csúszott, ezért 2005. október 19. napján a felek abban állapodtak meg, hogy a felperes a trezorba kerülő állvány- és darurendszer 2006. március 8. és 18. között szállíthatja. Az állványrendszer beépítése azonban még ekkor sem kezdődhetett meg, mivel a munkaterületen vízbeszivárgást észleltek, amelynek kijavítása további csúszást eredményezett. A felperes a munkaterületet a módosított ütemtervhez képest egyeztetett 2006. március 18-a helyett csak 2007. január 15. napján tudta átvenni. A Magyar Nemzeti Bank mint megrendelő és a felperes a vállalkozási szerződést 2007. január 10. napján módosították a munkaterület átadásának késedelve miatt. A késedelem, valamint a trezor aljzatának áttervezéséből

eredő tervmódosítás szükségességéből fakadóan az MNB a trezor vízzáró szigetelésének kiépítése miatt szükségessé vált, már legyártott elemek módosítását 60.422 euró fejében megrendelte a felperestől oly módon, hogy az az eredeti vállalkozási szerződésben kikötött díjat nem érintette.

A Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.114/2015/8/III. számú határozatával jogerőre emelkedett közbenső ítéletében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felperessel szemben a Magyar Nemzeti Bank új logisztikai központjának értéktárolási tevékenységére megépítendő „Értéktár” felperesi kivitelezésben megvalósítandó értéktári technológia kivitelezésével kapcsolatos munkaterület 2006. március 18-i átadási késedelmével összefüggésben keletkezett károk vonatkozásában kártérítési felelősséggel tartozik.

Az ítélet jogi indokolásában rögzítette, hogy a felperes a régi Ptk. 318. § (1) bekezdése szerinti szerződésszegésért való kártérítési igényét érvényesítette, amelyre a régi Ptk. 339. § (1), 340. § (1) és 355. § (1), valamint (4) bekezdéseit kell alkalmazni. A jogerős közbenső ítéletet követően több ízben tájékoztatta a feleket a bizonyítási teherről, így a felperest arról, hogy a kártérítési keresete körében őt terhel annak részletes előadása és bizonyítása, hogy 2006. március 18. és 2007. január 15. napja között fennállt munkaterület átadási késedelemmel okozati összefüggésben mely időpontban, milyen összegű kára merült fel, a kár miből fakad és az miként áll okozati összefüggésben az alperesi késedelemmel (102., 107. jkv., 108. számú végzés). A 107. sorszámú jegyzőkönyvben tájékoztatta arról, hogy a felhívást követően előterjesztett beadványa a felhívásnak megfelelő részletes tényállást nem tartalmaz, továbbá, hogy az érvényesített kár tételeit az F/1 alatt csatolt okiratok nem bizonyítják és az idegen nyelven előterjesztett okirati bizonyítékok csak abban az esetben fogadhatóak el bizonyítékként, ha azokat 15 napon belül egyszerű magyar nyelvű fordításban előterjeszti. Arról is tájékoztatást adott, hogy az egyes kártételek kifizetésének konkrét igazolása is a felperes kötelezettsége. Kitért arra is, hogy az 1-3. pontban megjelölt kártételek tekintetében a felperes köteles előadni, hogy az egyes bevételeket mikor kapta meg, és minden egyes késedelemről eredő kártétel vonatkozásában azt is igazolnia kell, hogy a bevétel kiesés valóban 501 nap (helyesen 303 nap) késedelmet okozott. Rögzítette, hogy ezen túl a 108. sorszámú végzésben minden egyes kártételre vonatkozóan tájékoztatta a felperest a bizonyítandó tények köréről. Kifejtette, hogy az 1-3. pontban érvényesített kárigényt a jogerős közbenső ítéletet követően 2006. március 18-tól kellett megjelölni, azonban a felperes ezt 2006. március 8-tól számítja. A kezdési határidő közös módosításának megfelelően a szerződés kivitelezésének új ütemezésére vonatkozó tényadatokat a felperes nem közölte, így nem vizsgálható, hogy a kezdési időpont módosítása és az ehhez képest megállapított alperesi késedelemre tekintettel a felperesnek mely időpontban kellett volna az eredeti határidők és ütemterv szerint a kivitelezési munkát elvégeznie, ahhoz képest a számlát a megrendelő felé kiállítani, és a megrendelőt mely időpontokban, milyen fizetési kötelezettség terhelte. A felperes a teljes vállalkozási szerződéses ár után számította a kárát, azonban a teljes vállalkozói díjból a kivitelezés költségeit le kell vonni, s csak a különbözet lehet a tiszta nyeresége, melynek késedelmével összefüggésben a késedelmi kamatnak megfelelő kára, mint vagyoni veszteség érvényesíthető. A felperes azonban csak általánosságban nyilatkozott az időpontokra és összegekre, így azok nem voltak alkalmasak arra, hogy a tényleges kár tekintetében a bíróság szakértőt rendeljen ki. A felperes többszöri felhívás ellenére ezt nem adta elő megfelelő részletezettséggel. A vállalkozói díj kiszámlázásával, teljesítésével kapcsolatban sem csatolt bizonyítékot, így kártérítési igénye érdemben nem volt elbírálható. A 4. kártétel körében rögzítette, hogy a felperes semmiféle tényelőadást, bizonyítékot és bizonyítási indítványt nem terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy a felek közötti megállapodás (A/4) ellenére miért a gyártó cégnél tároltatta a felrakó gépeket. Az 5. kártételhez egy táblázatban előadta, hogy mely időpontokban és milyen munkaóra alapján, mely személy vonatkozásában érvényesít költséget, azonban bizonyítékot, nyilatkozatot és indítványt nem terjesztett elő arra, hogy a többletmunka, többlet projektvezetés az

alperes késelemmével összefüggésben szükségszerűen merült fel, mivel alkalmazottai munkakörükénél fogva kötelesek a felmerült feladatok ellátására. A 6. kártétel vonatkozásában sem tett előadást arra, hogy a többlet adminisztráció mikor, milyen összegben merült fel szükségképpen az alperesi késedelemmel összefüggésben, az óradíjra nem nyilatkozott. A 7. kártételnél nem bizonyította a jelzett munkák elvégzését és a követelt költség kifizetését. A 8-9. kártételnél nem adta elő részletesen, hogy a költségek ténylegesen mikor, milyen összegben merültek fel és hogyan állnak összefüggésben az alperes jogellenes magatartásával, és nem bizonyította azok összecszerűségét. A 10. kártétel körében sem bizonyította, hogy a D... céggel mely időpontban, ki, mikor egyeztetett a munka megtartása érdekében, hogy ezek indokoltak voltak és az alperes késelemmével összecszerűségben álltak. A 11. tétel esetében sem igazolta a megjelölt költségek szükségszerű felmerülését, nem adta elő, hogy konkrétan ki, milyen költség mellett, milyen okból utazott. A ... Gépipari Kft. alvállalkozó munkaszervezési többletköltségét (12. kártétel) sem bizonyította és nem igazolta annak kifizetését. Nem fejtette ki, hogy a trezor belső paramétereinek megváltozásával összecszerűségben az MNB-vel megkötött szerződésmódosításban meghatározott plusz díj milyen arányban tartalmazza az alperessel szemben érvényesített többletköltségeit. A 13. és 14. pontok körében sem igazolta, hogy azok nem a perrel kapcsolatban, hanem attól függetlenül merültek fel. Összességében a bíróság tájékoztatása és felhívása ellenére nem bizonyította, hogy a késedelemmel összecszerűségben az általa követelt kár érte, és a többletköltségek kifizetése sem nyert bizonyítást. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a felperes felhívása ellenére nem cáfolta azt az alperesi tényállítást, hogy többletmunkáját és többletköltségeit az MNB a szerződésmódosítás folytán megtérítette, így azt a Pp. 136/B. § (3) bekezdése alapján tényként fogadta el. Rögzítette, hogy a keresetlevélhez F/11 alatt csatolt melléklet bizonyítékként nem volt figyelembe vehető, mert az egyrészt az MNB részére írt kárbejelentő levél és ahhoz tartozó táblázat, továbbá idegen nyelvű munkalapok, levelezés és számlák, ezeket felhívás ellenére nem csatolta egyszerű magyar nyelvű fordításban, valamint további tényelőadás, adatok konkretizálása és bizonyítékok nélkül ezek alapján a jogerős közbenső ítélet ellenére nem lehetett a felperest ért kár tényét és összecszerűségét megállapítani. Végül a Pp. 2. § (2), 3. § (3), 8. §-ának (2) bekezdéseire utalva kifejtette, hogy a felek közötti per 2010. július 2. óta van folyamatban, az eltelt idő alatt a felperesnek elég ideje volt arra, hogy a kártérítés alapjául szolgáló bizonyítékokat, tényadatokat összegyűjtse és a bíróság elé terjessze. A jogerős közbenső ítéletet követően is majdnem egy év állt rendelkezésére, hogy a felhívásoknak megfelelően a szükséges tényadatokat kidolgozza. A per ésszerű határidőn belüli befejezésének követelményével ellentétes lett volna, ha a felperesnek további határidőt biztosít ezek előterjesztésére. A kártérítési igényt így a rendelkezésre álló adatok alapján bírálta el és megállapította, hogy a felperes az őt ért kárt nem bizonyította.

A felperes pontosított fellebbezésében az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdései alapján. Előadta, hogy az összecszerűség vonatkozásában a jogerős közbenső ítéletet követően 2016. július 6. napján előterjesztett írásbeli nyilatkozatában a keresetét pontosította, az eredeti kereseti kérelmét és az azokhoz csatolt írásos bizonyítékait összefoglalta. Az 1-3. pont alatti kárral összecszerűségben vitatta, hogy kimutatást, bizonylatot nem csatolt, mivel a felek által nem vitatott tény volt, hogy az eredeti ütemtervhez képest később jutott hozzá a vállalkozói díjhoz, amely okán kamatvesztést szenvedett, kamatszámítását pedig beadványaiban kimunkálta. Az a tény, hogy korábban 2006. március 8-tól számította ki a kamatvesztésnek megfelelő kárigényét nem eredményezhette annak elutasítását, legfeljebb a csökkentését. Vitatta, hogy e körben nem bizonyította pénzügyi kárát és az okozati összecszerűséget, mivel a későbbi teljesítésre tekintettel a teljesítésigazolás csak később volt kiadható és a részszámla később vált kifizethetővé. Az elsőfokú eljárás során részletesen kimunkálta, hogy mikor lett volna a díjra jogosult, ahhoz képest azt mikor kapta meg, a számítást levezette, míg az okozati összecszerűséget a kár és az alperes magatartása között

önmagában a jogerős közbenső ítélet igazolja. A 4. számú kártétel, a felrakó gépek tárolási költsége körében előadta, hogy az építési területen nem volt megfelelő hely a tárolásukra, ez tényállításnak minősül, amihez tanúbizonyítási indítványt is előterjesztett Péterfia Zsolt projektvezető meghallgatása iránt. A bíróság azonban ezt tényelőadás hiányára hivatkozással elutasította, noha F/11 alatt csatolta a kapcsolódó számlát és a felek közötti levelezést. Az A/4 alatti jegyzőkönyvben a felek kizárólag az állványzatra állapodtak meg, az elsőfokú bíróság ezt iratellenesen értékelte a felrakó gépekre. Az 5. kártétel vonatkozásában kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság elvetette az F/7 és F/8 alatti, a 2006. május 5-i megbeszélésre vonatkozó okiratot, amelyből kiderül, hogy a projekttel kapcsolatos tevékenységét felfüggesztette, így az ezt követő munka a tényleges munkakezdésig nem tartozott az MNB-vel kötött szerződés hatálya alá. A 6. tétel, a projektvezetéshez kapcsolódó adminisztráció közismert tény, továbbá az elsőfokú bíróság nem adott útmutatást arra, hogy milyen módon lehetne ezt igazolni. A 13-14. tétel vonatkozásában az ügyvédi költségekkel kapcsolatosan pedig arra utalt, hogy a csatolt számla 2006-ból való, valamint a jogi képviselő a tárgyalásokon részt vett, így bármikor megerősíthette annak kifizetését. Az elsőfokú bíróság által az alperes tényállításainak felperesi vitatás hiányában tényként való elfogadása körében azzal érvelt, hogy a cáfolatra való felhívásra a jogi képviselő-váltást közvetlenül megelőzően, a 2017. januári tárgyaláson került sor, ami az összecszerülés vonatkozásában a második érdemi tárgyalásnak tekinthető. Ezen a tárgyaláson hívta fel a bíróság arra is, hogy a keresetlevélhez már csatolt okirati bizonyítékokat magyar nyelven csatolja, aminek a 2017. február 23-i tárgyalás berekesztéséig ugyan nem tett eleget, de az okiratok döntő többsége számla, így bármely nyelven van kiállítva, értelmezése nem jelenthet bonyolultabb feladatot. Annak ellenére, hogy ezeket már 2010-ben a keresetlevél mellékleteként benyújtotta, az alperes csak a 2016. októberi beadványában hiányolta magyar nyelvre történő fordításukat annak ellenére, hogy az egyébként idegen nyelven beadott iratokra a korábbiakban észrevételeket tett. Kifogásolta, hogy a 2017. január 10-i tárgyaláson a jogi képviselő további határidőt kért az iratok fordítására, az elsőfokú bíróság azonban indítványát indokolatlanul elutasította és berekesztette a tárgyalást majd meghozta az elutasító döntést, így nem kapott az alperessel egyenlő esélyt arra, hogy az összes bizonyítékát a bíróság elé tárja. Előadta, hogy 67 hónap alatt 12 tárgyalás után született a jogerős döntés a jogalap körében, majd 8 hónap után lényegében 2-3 tárgyalást követően hozott az elsőfokú bíróság mulasztásos ítéletet a külföldi felperessel szemben olyan bizonyítékok hiányára alapítva, amelyek már tíz évesek. Kifogásolta, hogy a számlák csatolásán túl az elsőfokú bíróság a tényleges kifizetések tényének igazolását is megkívánta, és annak ellenére, hogy jelezte, kész ezek csatolására, de beszerzésük jelentős időt vesz igénybe, további határidőt nem kapott, így az elsőfokú bíróság a Pp. 2. § (1) bekezdését a hátrányára alkalmazta, a jogi képviselő-váltást figyelmen kívül hagyta, és a tárgyalást a nyilatkozata ellenére berekesztette. Sérelmezte azt is, hogy az általa korábban csatolt okirati bizonyítékok értékelését teljes egészében mellőzte az elsőfokú bíróság, és nem értékelte magyar nyelven rendelkezésre álló, egyes kártételekhez csatolt okiratokat. A másodfokú eljárás során további beadványt csatolt azon okirati bizonyítékaival, amelyeket az eljárás megismétlése esetén az elsőfokú bíróság elé kíván tární.

Az alperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, és kérte a felperes másodfokú perköltségben marasztalását. A fellebbezés indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott döntést hozott és helyesen indokolta határozatát. Az eljárás lényeges szabályait nem sértette meg, és a bizonyítási eljárás megismétlése vagy kiegészítése miatt sincs szükség az ítélet hatályon kívül helyezésére. Vitatta a felperes érvelését a Pp. 2. § (2) bekezdésével összefüggésben, és rámutatott arra, hogy már az eredeti keresetlevelében elő kellett volna adni az érvényesíteni kívánt jog alapjául szolgáló tényállást és csatolni a kérelmeit igazoló valamennyi bizonyítékát. Nincs jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság a felperes indítványa alapján jogerős közbenső ítéletet hozott, mivel az összecszerülés és az okozati

összefüggés bizonyítása a kártérítési követelés tekintetében a per legelejétől kezdve terhelte, amiről az elsőfokú bíróság már az első tárgyaláson tájékoztatta (5. számú jkv. 1. old. utolsó bek.). Közömbös, hogy a felperes időközben jogi képviselőt váltott, mivel tudomása volt arról, hogy keresete bizonyításra szorul, így elegendő idő állt rendelkezésére állításai alátámasztására. Az elsőfokú bíróság arról is tájékoztatta, hogy az összefoglaló keresetpontosításként benyújtott előkészítő irata (103/F/1) - amelyre a fellebbezésében is támaszkodik - nem tartalmazza a kereset elbírálására alkalmas tényállást és a bizonyítékokat. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint tájékoztatta a peres feleket, kioktatása az előadott tényállításokra vonatkozóan egyediesített, konkrét és teljes körű volt, megfelelt az 1/2009. PK vélemény 4. pontjában és az EBH2007. 1728. számú eseti döntésben kifejtetteknek. Az első tárgyaláson túl a 102., 107. és 108-as számú periratokban adott időszerű és részletes, valamennyi kártételre kiterjedő tájékoztatást. A kártételek kifizetésének konkrét igazolására is megalapozottan hívta fel, mivel a felperes tényleges kárát érvényesítette, így a számlák mellett a kifizetés tényét is igazolnia kellett. Utalt arra, hogy a felperes a 2017. január 10-én tartott tárgyaláson rövid határidőt kért bizonyítékai csatolására, ami elmaradt, így nem értelmezhető a fellebbezésében előadott érvelése, amely szerint a kért okiratok beszerzése hosszabb időt vett igénybe. Miután az elsőfokú bíróság a feleket a bizonyítási teherről teljes körűen és megfelelően tájékoztatta, és a felperes többszöri tájékoztatás és felhívás ellenére a kárát nem bizonyította, megalapozottan utasította el a keresetet. A felperes alaptalanul állítja, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem kellőképpen vette figyelembe és nem értékelte. A felperes végleges keresetét a keresetlevélhez F/11 szám alatt csatolt táblázatra és az ahhoz mellékelt iratokra alapította, további tényelőadást, bizonyítékot lényegében nem terjesztett elő. Az 1-3 kártétel vonatkozásában nem vezette le azt sem, hogy az általa állított kár milyen alapon fejezhető ki kamattal és annak miért az általa meghatározott mértéke a számítás alapja. A 4. számú kártétel tekintetében azzal érvelt, hogy a 2006. február 24. napján közösen felvett jegyzőkönyvbe foglalt megállapodás szerint területet biztosított, míg a felperes beadványa tanúbizonyítási indítványt nem tartalmazott. A 6. számú kártétel körében utalt arra, hogy nem közismert tény az adminisztrációs feladatok mibenléte, míg a 13-14. számú kártétel kifizetése nem nyert bizonyítást. A fellebbezés állításával szemben már a 2010. december 14. és 2013. január 24. napján kelt előkészítő irataiban kifejtette a kereset összepszerűségével kapcsolatos ellenérveit és kétségeit, és mindkettőben jelezte az idegen nyelvű okiratok fordításának szükségességét. Iratellenesen állítja a felperes, hogy a 2017. január 10-i tárgyaláson a jogi képviselő észrevételezte a hosszabb határidő szükségességét a fordítás érdekében, ilyen nyilatkozatot nem tett, azt a jegyzőkönyv nem tartalmazza.

Az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel nem érintett rendelkezése nem volt, így azt az ítéletábra teljes terjedelmében bírálta felül és megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a rendelkezésre álló nyilatkozatok és bizonyítékok helytálló értékelésével, a releváns jogszabályi rendelkezések megfelelő alkalmazásával jogszabálysértés nélkül utasította el a keresetet bizonyítottság hiányában. Döntésével és annak indokaival a másodfokú bíróság is egyetért, megismétlésük nélkül a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján mindössze utal azokra. A fellebbezésben is írtakra figyelemmel az elsőfokú bíróság indokolását azonban részben, az alábbiakkal egészíti ki.

A felperes fellebbezése kizárólag az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult, annak tartalma és a felperes pontosított nyilatkozata szerint a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdései alapján, így a másodfokú eljárásban az ítéletábra is a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül az elsőfokú ítéletet. Figyelembe vette, hogy a kialakult bírói gyakorlat a Pp. 235. § (1) bekezdését akként értelmezi, hogy a fellebbezésben bizonyos esetekben csak hatályon kívül helyezés is kérhető, így nem volt kizárt, hogy a fellebbezés kizárólag erre irányuljon (BH2016.

2893., BH2014. 369., BDT2014. 3190., BDT2017. 3730.).

A felperes a Pp. 252. § (2) bekezdését megalapozó lényeges eljárási szabálysértésként a Pp. 2. § (1) bekezdésére, valamint - a fellebbezés tartalma szerint - a Pp. 3. § (3), és 206. § (1) bekezdéseire, különösen arra hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárásban a jogerős közbenső ítéletet követően nem kapott az alperessel egyenlő esélyt és elegendő időt arra, hogy bizonyítékait a bíróság elé tárja, így az elsőfokú bíróság nem biztosította a jogérvényesítéshez való jogát.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezzel szemben a felperesnek már a keresetlevélben elő kellett volna terjesztenie a kártérítési igényének ténybeli alapját és az azokat megalapozó bizonyítékait, ezt azonban csak részben tette meg. Az elsőfokú bíróság már a 2011. január 6-án tartott első tárgyaláson, az alperes érdemi védekezésének előterjesztését követően általánosságban tájékoztatta, hogy az alperes jogellenes magatartásával, szerződéses kötelezettségének megszegésével okozati összefüggésben az általa hivatkozott károkat, többletköltségeket és a kárának megszerzését bizonyítani kell (5. jkv. 1. oldal utolsó bek.). A 2012. május 29-én tartott tárgyaláson adott további tájékoztatás és felhívás ellenére az egyes kártételek körében a keresetlevélhez benyújtott okiratokon és az ott előadott tényeken túl csak az alperes jogellenes, szerződésszegő magatartásával összefüggésben fejtette ki érveit, és az elsőfokú bíróság is ebben a körben folytatta le elsődlegesen a bizonyítási eljárást, majd a felperes indítványára hozta meg a közbenső ítéletet.

A 2016. január 28. napján kelt másodfokú határozattal jogerőre emelkedett közbenső ítéletet követően folytatódó eljárásban az elsőfokú bírósága 2016. május 19-én tartott tárgyaláson (102. jkv.) adott újabb tájékoztatást a bizonyítási teherről és a bizonyítandó tények köréről. Egyértelműbbé tette, hogy a közbenső ítéletnek megfelelően a 2006. március 18. és 2007. január 15. között fennállt munkaterület átadási késedelemmel okozati összefüggésben felmerült kár tekintetében terheli a felperest a bizonyítás abban a körben, hogy mely időpontban, milyen összegű kára merült fel, a kár miből fakad, hogyan áll összefüggésben az alperesi késedelemmel. A tárgyalás elhalasztásával egyidejűleg a felperesnek 30 napos határidőt adott nyilatkozata és bizonyítékai előterjesztésére, valamint figyelmeztette a feleket a Pp. 8. §, 136/B. § (3), 164. § (1), 141. § (2), (4) és (6) bekezdéseinek rendelkezésére (102. jkv. 2-3. oldal).

A felperes azonban 30 napon túl, csak a 2016. július 7-én tartott tárgyaláson terjesztett elő további beadványt (103/F/1), ebben a kereseti kérelmét összecszerűségében részben módosította, azonban az egyes kártételek vonatkozásában a keresetlevélre és mellékleteire, az F/11 szám alatt csatolt iratokra utalt vissza, és kizárólag az 5. kártételhez kapcsolódóan csatolt további, táblázatba foglalt kimutatást. Egyéb bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt nem terjesztett elő. Az alperes 2016. október 25-én (105. számú irat) nyújtotta be észrevételét és részletes nyilatkozatát a felperes beadványával és az egyes kártételekkel összefüggésben, amire a felperes nem reagált. A tárgyalást az elsőfokú bíróság 2017. január 10-én folytatta, amelyen tájékoztatta a felperest arról, hogy az eddig csatolt okirati bizonyítékok a kártételeket kétséget kizáróan nem bizonyítják, és kitért arra, hogy az idegen nyelven előterjesztett okirati bizonyítékok magyar nyelvre történő egyszerű fordítása is szükséges, amennyiben azokra hivatkozni kíván. A felperesi képviselő a tárgyaláson - állításával szemben - nem jelezte, hogy a bíróság által adott 15 napos határidő az idegen nyelvű iratok fordítására nem elegendő, hanem rövid határidőt kért a károk, a kártételek kifizetésére vonatkozó bizonylatok és bizonyítékok csatolására (107. jkv. 2. oldal utolsó bek.). A bíróság a tárgyalási jegyzőkönyvben a Pp. 3. § (3) bekezdése körében arról is tájékoztatta a felperest, hogy az óradíjak számítása, a szerződések, levelezés a kár felmerültét és összecszerűségét önmagában nem bizonyítják, szükséges az egyes kártételek kifizetésének konkrét igazolása is. A tárgyaláson a

felperes az alperes védekezése folytán felmerült kérdésekre csak részben tudott válaszolni, ezért a bíróság a tárgyalás elhalasztásával mellőzés terhével hívta fel további nyilatkozatai és bizonyítási indítványai 15 napon belüli előterjesztésére, és egyidejűleg figyelmeztette a feleket a bizonyítási indítvány elmulasztása, vagy elkészsége esetén alkalmazandó jogkövetkezményekre, arra, hogy a bizonyítás sikertelensége a bizonyításra kötelezett fél terhére esik, és utalt a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésekben írt rendelkezésekre.

Ugyanezen a napon - a felperesi képviselőnek 2017. január 23-án kézbesített - 108. sorszámú végzésében részletesen, valamennyi kártételhez kapcsolódóan egy-egy kártételre lebontva további tájékoztatást adott a bizonyítási teherről, a bizonyítandó tényekről, valamint arról, hogy a felperesnek mely körben kell további részletes tényelődást tennie. A végzés kézbesítéséhez képest 30 nap múlva, 2017. február 23-án tartotta az újabb tárgyalást, amelyen felperes 2017. február 15. és 21-én kelt ügyvédi meghatalmazással megbízott új jogi képviselője jelent meg. A tárgyaláson csatolt meghatalmazás szerint a korábban adott képviseleti meghatalmazás hatályát veszítette, így a korábbi jogi képviselő megbízása megszűnt. A 2017. január 10-i és 2017. február 23-i tárgyalás közötti időben azonban - noha a jogi képviselő fennállt - a felperes a 15 napos határidő hosszabbítását a Pp. 104. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére nem kérte, nem jelezte egyik tárgyaláson sem, hogy az iratok beszerzése, vagy az idegen nyelvű okiratok fordítása folytán a megadott határidő számára nem elegendő. Ezekre további határidőt a jogi képviselő a február 23-i tárgyaláson sem kért, mindössze azt adta elő, hogy szándékában áll az alperessel egyezsége kötni, valamint jelezte, hogy a meghatalmazás időpontjára figyelemmel nem állt módjába teljes körűen felkészülni a tárgyalásra, ezért kérte a halasztást, valamint az egyezségkötésre tekintettel kért határidőt. További bizonyítási indítványa a tárgyalás berekesztését megelőzően nem volt, így alaptalanul állította fellebbezésében, hogy a tárgyalás berekesztését közvetlenül megelőzően jelezte a bíróság számára, hogy további iratokat kíván csatolni, valamint, hogy a kért iratok fordítása folyamatban van. A felperes ezeket a fellebbezéséhez sem csatolta, csak a 2017. szeptember 28-án érkezett beadványának mellékleteként nyújtotta be.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a jogerős közbenső ítéletet követően folytatódó eljárásban a 2016. májusában tartott tárgyaláson 30 nap, a 2017. januári tárgyaláson 15 napos határidőt biztosított a felperesnek, ténylegesen az egyes tárgyalások közötti időre figyelemmel azonban ennél hosszabb határidő állt rendelkezésére, hogy már a per tárgyalásának elején, 2011-ben majd 2012-ben adott tájékoztatásra is figyelemmel a bizonyítékait és bizonyítási indítványait valamennyi kártételre előterjessze.

A bíróságnak a Pp. 2. § (2) bekezdése alapján feladata, hogy a perek ésszerű időtartamon belül befejeződjenek, valamint köteles megakadályozni minden olyan magatartást, vagy mulasztást, amely a per felesleges elhúzódásához vezethet. A bizonyítékok, nyilatkozatok előterjesztésére az elsőfokú bíróság jellemzően 15 napos határidőt engedélyez, ami ennél hosszabb is lehet, amennyiben a fél erre vonatkozó alapos igényét jelzi, így bonyolult gazdasági perekben jellemző a 15 napnál hosszabb 30 napos határidő, amelyet a Pp. 104. § (1) bekezdése alapján a bíróság fontos okból egyszer, a fél kérelmére meghosszabbíthat. Az így meghosszabbított határidő sem lehet azonban hosszabb 45 napnál a szakértői vélemény elkészítéséhez szükséges határidő kivételével. Ebből következően az elsőfokú bíróságnak nem volt kötelezettsége hosszabb határidő biztosítása, a Pp. fenti rendelkezései erre nem adnak lehetőséget, de a felperes nem is kérelmezte a határidő további meghosszabbítását.

Az elsőfokú bíróság a fentiekben ismertetett tájékoztatásai alapján a peres eljárás teljes időtartama alatt lehetőséget biztosított a felperesnek arra, hogy a kereset összecszerűségét igazolja, az alperes

érdemi védekezésére és kiegészítésére érdemben nyilatkozzon. A felperes azonban az általa sem kifogásolt határidő alatt a szükséges nyilatkozatait elmulasztotta, a bizonyítékait nem csatolta, így az elsőfokú bíróságnak a 2017. február 23-i tárgyaláson a jogi képviselő indokai alapján nem volt kötelezettsége a tárgyalás további elhalasztása, a felperes Pp. 2. § (1) bekezdésében meghatározott jogérvényesítéshez való jogát nem sértette meg, jogszabálysértés nélkül döntött a tárgyalás berekesztéséről, és hozott érdemben határozatot a rendelkezésre álló adatok és nyilatkozatok alapján.

A felperesnek a bíróság tájékoztatása és az alperes ellenkérelmei folytán nyilvánvalóan tisztában kellett lennie azzal, hogy a kártételek felmerültének és összecszerűségének bizonyítása szükséges, ezért indokolatlanul sérelmezi, hogy ehhez 10 évvel ezelőtti iratok beszerezése szükséges, valamint alaptalanul kifogásolja a bíróság által biztosított határidőt az idegen nyelvű okiratok fordítására vonatkozóan. Az alperes helyesen hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy nem 2016. februárját követően, hanem már a korábbi ellenkérelmeiben is jelezte, hogy a csatolt idegen nyelvű iratok fordítása elengedhetetlen és szükséges azok tartalmának értelmezéséhez. Az elsőfokú bíróság a Pp. 191. § (6) bekezdésére is figyelemmel helyesen és jogszerűen rendelte el ezek egyszerű magyar nyelvű fordításban való benyújtását. A felperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy az idegen nyelvű iratok nagy része olyan számla, amelynek megértéséhez komolyabb nyelvtudásra nincs szükség, ezzel szemben az F/11 alatti iratok levelezést és szerződéseket is tartalmaznak, ezek bizonyítékként való elfogadása és értékelése legalább egyszerű magyar nyelvű fordításuk esetén lehetséges aggálytalanul. A többségében angol és német nyelvű iratok fordítása olyan jelentős időráfordítást, ahogyan arra a fellebbezés hivatkozik nem igényelt, de a 2017. február 23-i tárgyalásig is több mint 30 nap állt a felperes rendelkezésére. A határidő elmulasztása tekintetében nincs jelentősége annak, hogy a 2017. februári tárgyalást közvetlenül megelőzően jogi képviselőváltás történt, mert ez a felperes saját elhatározása, erre kimentéseként nem hivatkozhat. A megbízást elfogadó jogi képviselőtől pedig elvárható, hogy az ügyben érdemi nyilatkozatot tegyen, időhiányra alappal nem hivatkozhat figyelemmel arra, hogy ez a Pp. 8. §-a szerinti perelhúzó magatartásnak minősülne. Az előző jogi képviselő meghatalmazásának megszűnése a tárgyaláson került bejelentésre, így a felperes folyamatosan rendelkezett jogi képviselővel, aki az elsőfokú bíróság felhívásait továbbíthatta a fél felé, ez a körülmény így a felperest a bizonyítékok előterjesztésében nem akadályozhatta.

Az ítélet tábla a fentiekben kifejtettek szerint nem találta megalapozottnak a felperes Pp. 2. § (1) bekezdésére történő hivatkozását, így a fellebbezésben kifejtettekre és a bizonyítottság hiányában meghozott elutasító döntésre figyelemmel azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti oktatási kötelezettségének eleget tett-e. A fentiekben ismertetettek szerint az elsőfokú bíróság a 102., 107. sorszámú jegyzőkönyvekben, valamint a 108-as sorszámú végzésében egyediesítve, mindkét fél nyilatkozata és az anyagi jogszabályok alapulvételével adott tájékoztatást a bizonyítási teherről és a bizonyítandó tényekről. A tájékoztatása megfelel az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglaltaknak, az folyamatos és egyediesített volt, nem csak általános jelleggel történt az egyes kártételek vonatkozásában, sőt a már benyújtott bizonyítékokra is kiterjedt, noha ez utóbbi nem volt feladata. Az ítélet tábla utal e körben a PK vélemény 7. pontjára, amely szerint a szakértői bizonyítás szükségességét kivéve a tájékoztatásnak a bizonyítási eszközökre nem kell kitérnie. A tájékoztatás a felperes által érvényesített igény szerint is helytálló volt, így az mind az anyagi jogszabályoknak, a régi Ptk. 339. §, illetve 355. § (4) bekezdésének, mind az eljárási szabályoknak, azaz a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelt. A bizonyítási terhet az elsőfokú bíróság helytállóan osztotta ki, a fellebbezés sem állítja ennek ellenkezőjét, és alaptalanul kifogásolja a felperes, hogy az elsőfokú bíróság az általa hivatkozott és benyújtott számlák teljesítésének igazolását is kötelezettségként írta elő, mivel valamennyi kártételben, így az 1-3. pontok szerinti

finanszírozási költség tekintetében is a jogi képviselő által megerősített nyilatkozat szerint (107. jkv. 2. oldal negyedik bekezdés) tényleges kárát érvényesítette. Tényleges kárként a károkozó körülmény folytán a vagyonában beállott értékcsökkenés igényelhető (régi Ptk. 355. § (4) bekezdés), ami akkor állapítható meg, ha az alperes mulasztásával összefüggésben felmerült többletköltségek, kiadások tényleges teljesítése igazolt, amit a vonatkozó számla önmagában nem bizonyít.

A helyesen kiosztott bizonyítási teher és a megfelelő határidő ellenére a felperes az egyes kárigényei körében bizonyítékait és bizonyítási indítványait nem terjesztette elő, a szükséges nyilatkozatokat, tényelőadásait nem tette meg, ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdése, valamint a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a rendelkezésre álló okiratok és a megállapítható tények alapján helyesen jutott arra következtetésre, hogy a felperes kártérítési igényét egyetlen kártétel tekintetében sem bizonyította.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján értékelte a rendelkezésére álló nyilatkozatokat és a bizonyítékokat, köztük a magyar nyelven benyújtott iratokat is. Egyetértett a másodfokú bíróság azzal, hogy a keresetlevél F/11 alatti mellékletét képező számlák és idegen nyelvű munkalapok, táblázat nem bizonyítja az egyes kártételek felmerültét, az ok-okozati összefüggést a késedelmes munkaterület átadás és a felperest ért kár vonatkozásában. Az ítélet tábla e körben utal arra, hogy a jogerős közbenső ítéletből megállapítható, hogy a bíróság valamennyi, 1-14-ig felsorolt kártételt illetően a késedelmes munkaterület átadás és a kár közötti okozati összefüggést, valamint az egyes kártételek felmerültét tételesen, egyenként nem vizsgálta, a közbenső ítéletben elsősorban abban foglalt állást, hogy az alperest a munkaterület átadásával összefüggésben terhelte-e felelősség, azaz e körben a mulasztása és szerződésszegése megállapítható-e. Általános jelleggel állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a munkaterület késedelmes átadásával összefüggésben a felperesnek kára merülhetett fel, annak tételes, egyenkénti bizonyítására azonban csak a közbenső ítéletet követően került sor. Ezért tévesen hivatkozott a felperes a fellebbezésben arra, hogy az okozati összefüggést az egyes kártételek vonatkozásában a közbenső ítélet önmagában igazolja. E körben a kár bekövetkezésének releváns okának van jelentősége, ami akkor állapítható meg, ha a felróható magatartás szerves összefüggésben van a kárral, azaz a kár anélkül nem következett volna be (BDT2013. 2893.). A felperes által előadottak és a csatolt okiratok, bizonyítékok a kártételekhez kapcsolódóan ezt a szoros ok-okozati összefüggést pedig nem támasztották alá.

Az egyes kártételek vonatkozásában az ítélet tábla osztja az elsőfokú bíróság ítéletének indokait, amit a fellebbezésre tekintettel az alábbiakkal egészít ki.

Az 1-3. pontban megjelölt igényét a felperes arra alapította, hogy a megrendelő később fizette meg a vállalkozói díját a munkaterület késedelmes átadása miatti. A kárát a munkaterület átadásának időpontjától a vállalkozói díjának, az egyes részteljesítések időtartamáig tartó időszakára kamatban határozta meg, azaz úgy tekintette, mintha a szerződés szerinti 30, illetve 50%-os vállalkozói díját a munkaterület átadásának időpontjában azonnal megkapta volna. Az elsőfokú bíróság így helytállóan fejtette ki, hogy ezen kárigények vonatkozásában a kárt a 2006. március 18-i kezdési időponthoz képest meghatározott, és a tényleges kezdési időpont szerint módosított, új ütemezésre vonatkozó tényadatok és az egyes tevékenységre meghatározott kivitelezési időtartam figyelembevételével kellett volna kimunkálni akként, hogy ez alapján a teljesítésigazolás birtokában a számla kiállítására, majd a vállalkozói díjrészlet kifizetésére mikor kerülhetett volna sor, és ténylegesen ez mikor történt meg. Ennek megfelelő tényelőadást és számítást nem tett, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy a felperesi számítási mód leegyszerűsítő és túlságosan általános, ezeket a

tényeket - a fellebbezés állításával szemben - nem tartalmazza. Tévesen hivatkozik a felperes arra, hogy csak a 2006. március 8. és 18. közötti 10 napra eső összeget kellett volna levonni az általa kimunkált összegből. A felperes előadása szerint a beütemezett vállalkozói díj jelentős késedelemmel való kifizetése a megrendelő részéről a vállalat cash-flow-ját hátrányosan érintette, amely pénzügyi veszteségét eredményezi, azt azonban nem jelölte meg, hogy ez miért azonos az általa megjelölt mértékű kamattal, továbbá arra vonatkozóan sem adott elő tényállítást, hogy az adott időpontra betervezett vállalkozói díjat milyen forrásból, hogyan finanszírozta, mivel az ítéltábla álláspontja szerint tényleges kára az ebből eredő többletkiadás, a hiányzó összeg finanszírozása folytán felmerült költség lehetne. A konténerekre jutó kárigény körében arra is hivatkozott, hogy a későbbi teljesítés időtartamáig a nyersanyag árak emelkedtek, amely miatt áremelkedést szenvedett el, azonban az ebből eredő tényleges kárát, a magasabb összegű előállítási költséget nem igazolta, azt is pénzügyi veszteségként a vállalkozói díj utáni kamattal egyezően számította fel, ami azonban nem a tényleges kár.

A 4. tétel, a felrakó gépek tárolási többletköltsége tekintetében a felperes visszautalt az F/11 szám alatti melléletekre, ezek azonban a kárigényét nem támasztják alá. A 2006. május 3-án kelt angolul írt levél, valamint a számla csak egy rövid időszakra vonatkozik, annak tényleges teljesítését a felperes további okirati bizonyítékkal nem támasztotta alá, a levélben is csak általánosságban van utalás a 645 euró/hónap összegű tárolási díjra, a felperes általi elfogadása nem igazolt, a további 9 hónapra okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre. Azon tényállításához kapcsolódóan, hogy a területen nem volt megfelelő hely a tárolásra - a fellebbezésben írtakkal szemben - tanúbizonyítási indítvány nem volt, ugyanakkor helyesen hivatkozott a felperes arra, hogy a 2006. február 24-i jegyzőkönyv (A/4.) tárgya a raktári állványzat ideiglenes raktározása volt, amelyben a felek egyértelműen megállapodtak. Tényleges kárát a tárolás költségeit, annak felmerültét és a gyártó **D...** cég felé történő megfizetését azonban nem igazolta, így az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el az igényét e kártétel tekintetében is bizonyítottság hiányában.

Az 5. kártétel, a többlet projektvezetés költsége körében az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy ezen a címen csak olyan ténylegesen felmerült költség érvényesíthető, amely az alperes mulasztásával, a késedelmes munkaterület átadással szoros összefüggésben áll, és annak folytán szükségszerűen merült fel. Az alkalmazottak e körben kifejtett tevékenysége - mivel ők munkabért kapnak - ezért csak akkor lenne kárként érvényesíthető, ha az adott projekttel összefüggő, a normál munkaidőn túli többletmunkát igazolná a felperes, erre azonban nem került sor. Az F/7 és F/8 alatti iratok, a 2006. május 4-én kelt felperesi levél és a 2006. május 5-én felvett, teljes terjedelmében nem olvasható emlékeztetőben mindössze utalás van arra, hogy a felperesnek a projekttel kapcsolatosan tevékenysége és az alperesi késedelem okán kárigénye van, azonban egyik okirat sem alkalmas az ekként felmerült károk bizonyítására. Az okiratok a többletmunkához tartozó utazások költségeit, az alperesi késedelemhez kötődő megbeszélések tényleges megtörténtét önmagukban nem igazolják. A projektvezetéshez kapcsolódó többlet adminisztráció ténye nem minősül közismert ténynek, így azt az elsőfokú bíróságnak sem kellett bizonyítottság hiányában elfogadni és nem volt kötelezettsége, hogy a bizonyítási eszközök mibenlétére útmutatást adjon. A jogi tanácsadással felmerült költség megfizetését a felperes nem igazolta, összegét a csatolt, 120.000 forintról kiállított számla nem támasztja alá.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan fogadta el nem vitatott tényként a Pp. 136/B. § (3) bekezdése alapján azt a felperes által nem cáfolt alperesi állítást, hogy a felperes többletmunkáját és többletköltségét az MNB megtérítette úgy, hogy ezzel az alapszerződésben meghatározott összeget a felek nem csökkentették. A 2017. február 23-i jogi képviselő-váltás időpontjára figyelemmel, mivel addig rendelkezett jogi képviselővel megalapozatlanul sérelmezi a felperes, hogy a felhívásra

közvetlenül azt megelőzően került sor, továbbá a felperes jogi képviselője a 2017. január 10-i tárgyaláson nem vitatta, hogy az MNB-vel létrejött szerződésmódosítás alapján a megrendelő a többletköltségei egy részét kifizette (107. jkv. 3. oldal, végzés fölötti bekezdés). Annak pontos összegére és a kártételekkel való összefüggésre azonban tényszerű nyilatkozatot - vállalása ellenére - nem tett. A felperes a 7-8. kártétel vonatkozásában a többletmunka költségeivel összefüggésben nem adta elő azt sem, hogy a M... Kft. által kötött megállapodás és a M... Kft. nevére kiállított számla miként kapcsolódik a felperesi kárigényhez, az így felmerült, és kifizetésükben nem igazolt összegek miként minősülnek a felperes kárának, azokat a M... Kft.-nek megfizette-e és ha igen, az mennyiben kapcsolódik a késedelmes munkaterület átadáshoz.

Az ítélet tábla a fentiekben kifejtettek alapján megállapította, hogy az ítélet hatályon kívül helyezésére lényeges eljárási szabálysértés miatt a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján nincs lehetőség, és a fellebbezésben előadottak folytán a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű, vagy teljes megismétlésére, illetőleg kiegészítésére sincs szükség, a csatolt és értékelhető bizonyítékok pedig nem támasztják alá a felperes keresetét, így nem látott alapot az ítéletnek a Pp. 252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésére sem. Megjegyzi, hogy a fellebbezésben a bizonyítékok értékelésével kapcsolatos érvelés - annak megalapozottsága esetén - az elsőfokú ítélet megváltoztatására adhatna alapot, adott esetben azonban erre a másodfokú bíróságnak lehetősége nincs, mert a felperes kizárólag a hatályon kívül helyezést kérte.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - annak helyes indokaira tekintettel - hagyta helyben.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, így a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megtérítésére, ami a jogi képviselő 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdése szerinti ügyvédi munkadíjából áll, amelynek mértékét az ítélet tábla a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére figyelemmel az elsőfokú bíróság által megítélt és a felek által nem támadott perköltség alapul vételével, mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2017. év november hó 09. napján

dr. Buglyó Gabriella s. k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Beszterceyné dr. Benedek Tímea s. k.
bíró

. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő